

Damian Gnatek

Absolwent Niestacjonarnych Studiów Doktoranckich WE UG

POTENCJALNE KORZYŚCI Z PRZYJĘCIA EURO W POLSCE

Słowa kluczowe: euro, strefa euro, Unia Europejska

Wstęp

Polska wstępując do Unii Europejskiej w 2004 roku zobowiązała się przyjąć wspólną walutę europejską, która to została przyjęta przez część krajów „starej Unii” już dwa lata wcześniej. Jednak termin jej wprowadzenia w Polsce nie został wówczas dokładnie określony, a w międzyczasie sytuacja ekonomiczna panujące w poszczególnych krajach strefy euro diametralnie zmieniła się, co często błędnie określa się kryzysem strefy euro¹.

Przypuszczać można, że właśnie z powodu nieokreślenia daty przystąpienia Polski do strefy euro temat zastąpienia złotego przez wspólną walutę dość systematycznie pojawiał się w debacie publicznej. Zatem wydaje się być istotnym przeprowadzenie analizy dotyczącej, jakich efektów należy się spodziewać przyjmując wspólną europejską walutę. Autor tekstu zdaje sobie sprawę, że funkcjonowanie gospodarki w unii gospodarczo-walutowej jest zagadnieniem niezwykle skomplikowanym, dlatego w niniejszym opracowaniu zostaje przedstawionych tylko kilka istotnych z jego punktu widzenia korzyści, jakie mogą czekać gospodarkę Polski w strefie euro, zaś koszty i zagrożenia zasługują na osobną, szerszą analizę.

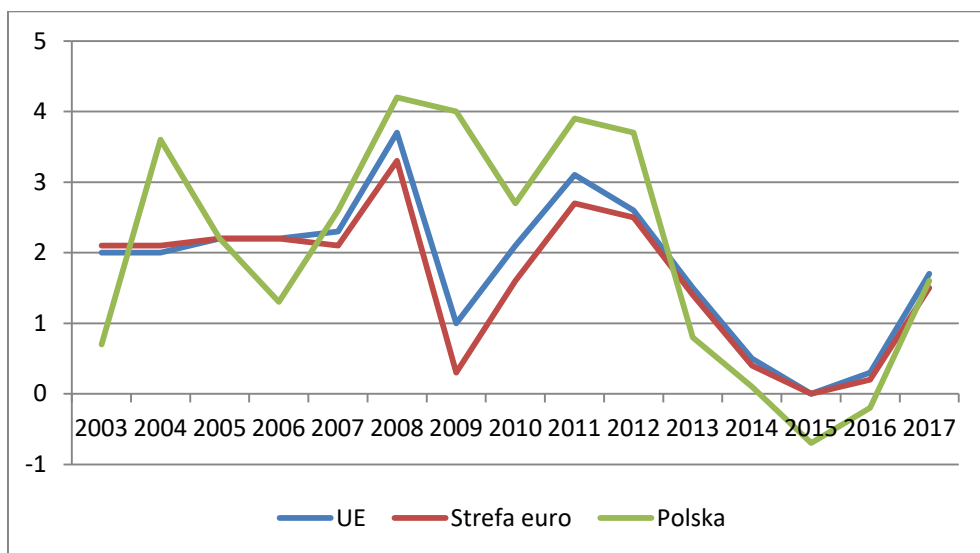
Celem niniejszej pracy jest przedstawienie korzyści jakich można oczekiwać z wprowadzenia euro w Polsce. Artykuł ma charakter analityczno-opisowy. Do przeprowadzenia analizy autor wykorzystuje literaturę przedmiotu, dane statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego, Europejskiego Banku Centralnego oraz Eurostatu, jak i rezultaty badań jednostek badawczych.

1. Stabilny pieniądz

---

¹ Jak np. wskazuje Stanisław Gomółka przez kryzys walutowy rozumie się spadek zaufania do waluty, natomiast w przypadku euro takie zjawisko nie wystąpiło – S. Gomółka, *Transformacja i rozwój. Teoria i polityka gospodarcza*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2016, s. 319.

Jednym z elementów, które składają się na fundament sprawnie działającego państwa o stabilnym wzroście gospodarczym jest równowaga pieniężna. Równowaga ta wyraża się poprzez zbilansowanie środków nabywczych podmiotów funkcjonujących w gospodarce takich, jak gospodarstwa domowe, przedsiębiorstwa oraz inne podmioty gospodarcze z podażą dóbr oraz usług². Dlatego istotnym elementem służącym do oceny, czy Polska powinna wstępować do strefy euro wydaje się porównanie tego, jak kształtowały się w ostatnich latach ceny zarówno w Polsce, jak i w strefie euro. Zostało to przedstawione na rys. nr 1.

Rys. nr 1. Inflacja HICP r/r w Unii Europejskiej, Polsce i strefie euro w latach 2003-2017

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostat „HICP inflation rate”.

W przeprowadzonym badaniu opinii publicznej jeszcze w 2014 roku aż 64% respondentów wskazywało, że najważniejszym możliwym skutkiem wprowadzenia euro w Polsce będzie wzrost cen³. Warto, więc przyjrzeć się czy obawy te są zasadne. W tym celu należy przeanalizować doświadczenia państw, które w 2002 roku przyjęły euro. Pokazują one, że przy ówczesnej inflacji wynoszącej 2,3% to od 0,12 pkt. proc. do 0,29 pkt. proc. można

² A. Welfe, *Inflacja i rynek*, Państwowe Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 1993, s. 82.

³ *Narastanie obaw związanych z wprowadzeniem euro*, Centrum Badania Opinii Społecznej, Warszawa, 2014.

przypisać wprowadzeniu euro⁴. W tym miejscu należy zaznaczyć że w latach 2003 - 2017 w Polsce notowano przeciętnie o 0,4 pkt. proc⁵. szybsze tempo wzrostu poziomu cen niż w strefie euro. Zatem zakładając w uproszczeniu, że w roku wprowadzenia euro w Polsce, skutkiem byłby szybszy wzrost cen nawet o 1 pkt. proc., który byłby jednorazowym zjawiskiem, a w wariacie pozostania przy złotym w kolejnych latach przeciętnie inflacja w Polsce wynosiłaby o 0,5 pkt. proc. więcej niż w wariacie z euro to realnie już w drugim roku po wprowadzeniu wspólnej waluty jednorazowy szybszy wzrost cen powinien zostać zneutralizowany przez niższą inflację w strefie euro. Warto również zwrócić uwagę na to, że sam wskaźnik wzrostu poziomu cen w strefie euro nie ulegał takim wahaniom jak, to było w przypadku polski, gdzie średnie odchylenie od średniej w analizowanym okresie było wyższe o 0,61 pkt. proc⁶.

Zatem biorąc pod uwagę stabilność poziomu cen, dbając o to, aby w dłuższym okresie móc tworzyć warunki dla stabilnego wzrostu, słuszne wydaje się być przyjęcie euro, aniżeli pozostanie przy złotym. Z drugiej strony, stabilniejsze ceny w krajach strefy euro w przeszłości nie gwarantują utrzymania podobnego stanu w przyszłości. Co więcej, stan ten staje się coraz bardziej niepewny na skutek prowadzonej przez EBC niekonwencjonalnej polityki pieniężnej, która niesie ze sobą wiele zagrożeń, w tym nagły wzrost poziomu cen w przyszłości⁷.

2. Wymiana handlowa Polski

Powszechnie uważa się, że jednym z najważniejszych czynników, jaki ma wpływ na wzrost gospodarczy jest intensyfikacja wymiany handlowej⁸. Warto podkreślić jest to, że na przestrzeni ostatnich ponad dwudziestu lat wskaźnik eksportu do PKB w Polsce wzrósł ponad dwukrotnie z niecałych 23% w 1995 roku do 56% w roku 2017⁹, co niewątpliwie było wielkim sukcesem polskiej transformacji gospodarczej. Wynik ten już jest powyżej unijnej średniej i Polska pod tym względem wyprzedza takie kraje jak Wielka Brytania, Włochy. Daleko tu do krajów

---

⁴ *Euro w Polsce. Co się zmieni?* Narodowy Bank Polski.

⁵ Obliczenia własne.

⁶ Obliczenia własne na podstawie danych Eurostatu.

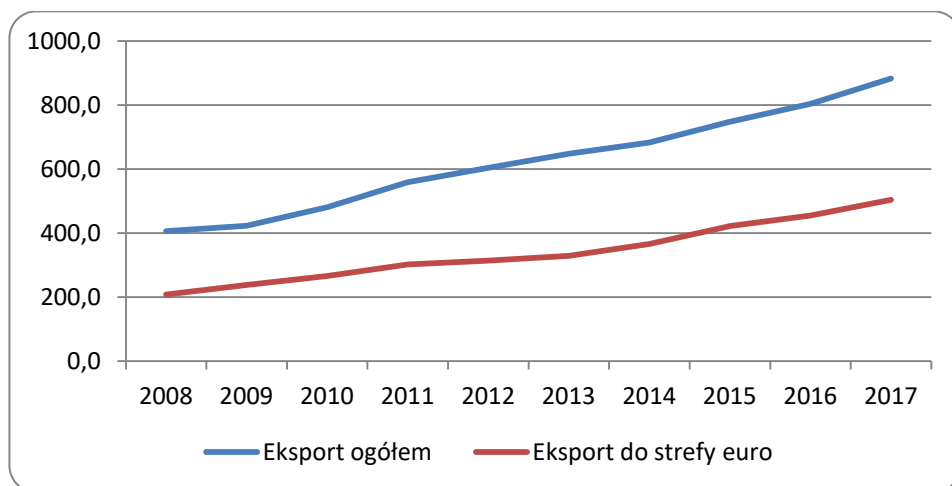
⁷ A. Rzońca, *Kryzys banków centralnych. Skutki stopy procentowej bliskiej zera*, C.H. Beck, Warszawa 2014, s. 66.

⁸ *Gospodarka Polski w perspektywie wstąpienia do strefy euro. Ujęcie ilościowe*. Red. P. Krajewski, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2012, s. 16.

⁹ Dane GUS.

regionu takich jak Czechy, gdzie wskaźnik ten wynosi niemal 80%, czy Węgier i Słowacji, których wartość eksportu do PKB jest bliska odpowiednio 90% i 100%¹⁰, co jest charakterystyczne dla niewielkich krajów. W tym miejscu można przytoczyć znane wśród inwestorów powiedzenie mówi, że „drzewa nie rosną do nieba” tak, więc nienależny w przypadku Polski wyczekiwać w przyszłości poprawy tego wskaźnika do poziomów zbliżonych do jej południowych sąsiadów. Natomiast badania empiryczne dostarczają wiedzy, że wstąpienie do unii walutowej może przyczynić się do zwiększenia wolumenu wymiany handlowej od 5% do 10%, przy czym wielkość ta powinna rosnać stopniowo¹¹.

Wielkości polskiego eksportu oraz importu ogółem i do strefy euro zostały przedstawione na rys. nr 2 oraz rys. nr 3.

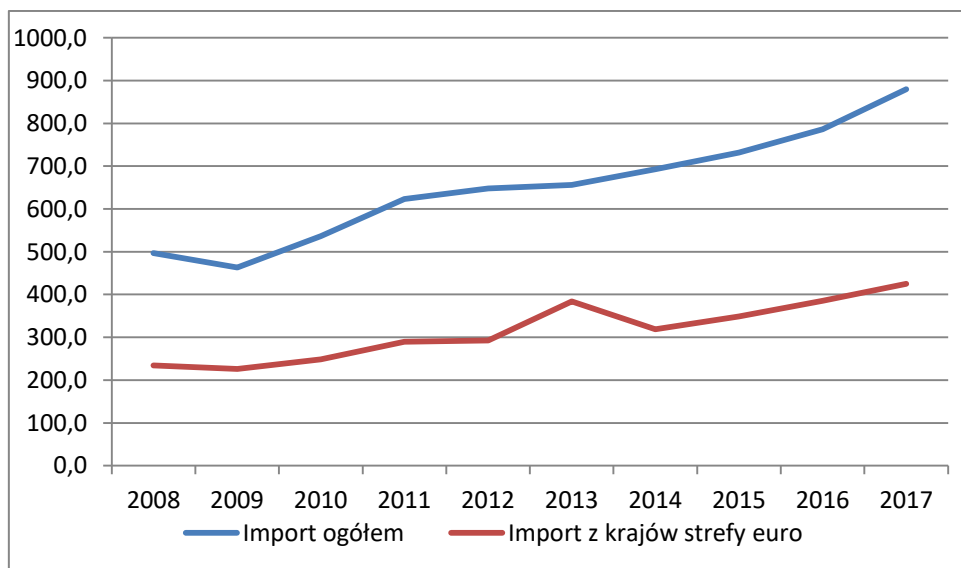

Rys. nr 2. Wielkość eksportu ogółem i do strefy euro w latach 2008 – 2017 w mld PLN

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS „Obroty handlu zagranicznego ogółem i według krajów” za lata 2008-2017.

¹⁰ Dane Eurostat.

¹¹R. Baldwin, *The Euro's trade effects*. „Working Paper Series” 594, European Central Bank, 2006, s. 48.

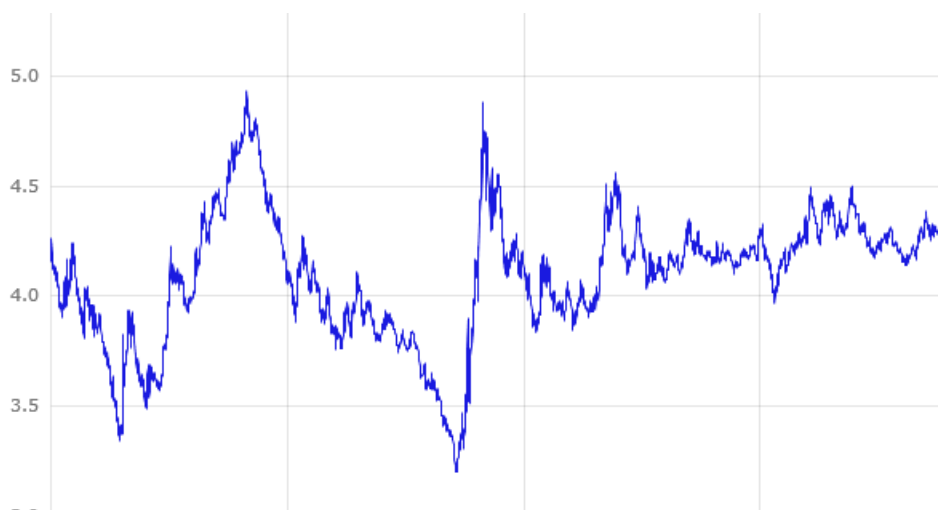
Rys. nr 3. Wielkość importu ogółem i do strefy euro w latach 2008 – 2017 w mld PLN

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS „Obroty handlu zagranicznego ogółem i według krajów” za lata 2008-2017.

3. Ryzyko kursowe

Jednym z najczęściej wymienianych dobrodziejstw, jakie niesie ze sobą przystąpienie do strefy euro jest wyeliminowanie ryzyka kursowego dla przedsiębiorstw prowadzących wymianę z zagranicą. W przypadku Polski jest to kluczowe, bowiem miejscem przeznaczenia dla ponad połowy polskiego eksportu, również z racji geograficznego położenia, są właśnie kraje strefy euro, głównie wiodąca gospodarka Niemiec, która to jest największym partnerem handlowym Polski. Co więcej, zakładając (w optymistycznym scenariuszu) rozszerzenie eurozony o kolejne kraje Unii w przyszłości można spodziewać się zwiększenia wolumenu wymiany handlowej, gdyż do państw członkowskich Unii w 2017 roku trafiało 80% polskiego eksportu, zaś import z krajów UE stanowił ponad 60% importu ogółem¹².

¹² Dane GUS.

Rys. nr 4. Kurs dzienny EUR-PLN 01.01.2018 – 27.11.2018r

Źródło: Europejski Bank Centralny, data korzystania 27.11.2018r.

W teorii ekonomii przyjmuje się że w sytuacjach kryzysowych posiadanie przez państwo mechanizmu dostosowawczego, jakim jest płynny kurs walutowy może przyczynić się do zachowania pozycji konkurencyjnej poprzez deprecjację waluty krajowej. Stało się tak w przypadku gospodarki polskiej w kryzysie lat 2008-2009, gdzie od momentu upadku Lehman Brothers do stycznia 2009 roku, kurs EUR-PLN wzrósł niemal o ok. 44% (Rys. 7). Mechanizm ten był również jedną z przyczyn zachowania przez Polskę dodatniego tempa wzrostu gospodarczego, jako jedyne kraju Unii Europejskiej w 2009 roku¹³. Nie była to oczywiście jedyna przyczyna, a w Unii Europejskiej funkcjonują również inne kraje niebędące w strefie euro. Substytutem takiego mechanizmu mogą być elastyczne płace w danej gospodarce.

Odnosząc się jeszcze do płynnego kursu, deprecjacja waluty krajowej może być rozwiązaniem, poprawiającym pozycję konkurencyjną gospodarki jedynie w krótkim okresie. Konkurowanie wyłącznie niskimi kosztami dla gospodarki rozwijającej się, nie jest gwarantem dogonienia gospodarek rozwiniętych, a nawet będzie stanowiło barierę na drodze do dalszego rozwoju i osiągnięcia poziomu państw zachodnich, bowiem skutkuje to niskimi płacami realnymi i niskim poziomem życia mieszkańców.

Kolejną korzyścią dla eksporterów i importerów wynikającą z przyjęcia euro jest spadek kosztów transakcyjnych w handlu z krajami strefy euro. Korzyść ta szacowana była na 1-1,5% PKB Polski dla *spreadu*

¹³ R. Petru, *Koniec wolnego rynku? Geneza kryzysu*, Narodowe Centrum Kultury, Warszawa 2014, s. 176.

wahającego się w przedziale 2-3%. Wyeliminowanie go, przyczyniłoby się do zwiększenia rentowności polskich firm prowadzących wymianę z zagranicą i tym samym, poprzez mechanizm mnożnikowy, na wzrost całkowitego produktu, zatrudnienia i bezrobocia¹⁴.

4. Czy korzyści są osiągalne?

Bycie członkiem strefy euro traktowane było, jako członkostwo w elitarnym klubie. Sam pieniądź został potraktowany, jako recepta na rozwiązanie każdego problemu. To, czy Polska przystępując do strefy euro skorzysta z przytoczonych w niniejszej pracy efektów występujących w unii walutowej, zależeć będzie od przygotowania, czyli ustanowienia optymalnych warunków do rozwoju gospodarczego. Istotne jest również osiągnięcie i przestrzeganie kryteriów konwergencji zapisanych w traktacie z Maastricht, a dotyczą one stabilności cen, deficytu, długu publicznego, stóp procentowych oraz kursu walutowego. Prócz utrzymywania w długim terminie kryteriów z Maastricht, nie do pominięcia powinno być przede wszystkim osiągnięcie wysokiego poziomu konwergencji realnej, czyli wysokiego podobieństwa gospodarki do gospodarek krajów będących członkami unii gospodarczo-walutowej¹⁵.

Podsumowanie

Celem artykułu było przedstawienie potencjalnych korzyści wynikających z członkostwa Polski w strefie euro. Do korzyści tych zaliczyć można stabilność poziomu cen jaka obserwowana jest w strefie euro. Kolejnymi korzyściami z funkcjonowania gospodarki w jednej, wspólnej strefie walutowej jest intensyfikacja wymiany handlowej oraz wyeliminowanie ryzyka kursowego. Z perspektywy Polski jest to kluczowe, gdyż aż ponad połowa polskiego eksportu trafia do krajów strefy euro, a w przypadku rozszerzenia się unii walutowej o inne kraje UE, udział gospodarek eurozony w eksporcie ogółem się zwiększy. Dla podmiotów gospodarczych prowadzących wymianę z zagranicą korzyścią z posługiwania się wspólnym pieniądzem jest również zmniejszenie kosztów transakcyjnych, a to przekładałoby się na zwiększenie rentowności rodzimych przedsiębiorstw. Wymienione korzyści pozostaną tylko w sferze teoretycznej, przy wstąpieniu

---

¹⁴ *Wpływ wprowadzenia euro na zatrudnienie i bezrobocie w Polsce*. Red. M. Bukowski, Instytut Badań Strukturalnych, Warszawa 2008, s. 149.

¹⁵ D. Filar, *Między zieloną wyspą a dryfującą krą. Gospodarka Polski w latach 2007-2015*, Wydawnictwo Arche, Gdańsk 2015, s. 93.

do strefy euro nie spełniając jej podstawowych kryteriów konwergencji nominalnej zapisanych w traktacie z Maastricht, ale również konwergencji realnej.

Bibliografia

- Baldwin R., *The Euro's trade effects*, European Central Bank, 2006.
Euro w Polsce. Co się zmieni?, Narodowy Bank Polski.
- Filar D., *Między zieloną wyspą a dryfującą krą. Gospodarka Polski w latach 2007-2015*, Wydawnictwo Arche, Gdańsk 2015.
- Gomułka S., *Transformacja i rozwój. Teoria i polityka gospodarcza*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2016.
- Gospodarka Polski w perspektywie wstąpienia do strefy euro. Ujęcie ilościowe*, Red. P. Krajewski, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2012.
- Narastanie obaw związanych z wprowadzeniem euro*, Centrum Badania Opinii Społecznej, Warszawa, 2014.
- Petru, R., *Koniec wolnego Rynku? Geneza Kryzysu*, Narodowe Centrum Kultury, Warszawa 2014.
- Rzońca A., *Kryzys banków centralnych. Skutki stopy procentowej bliskiej zera*, C.H. Beck, Warszawa 2014.
- Welfe A., *Inflacja i rynek*, Państwowe Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 1993.
- Wpływ wprowadzenia euro na zatrudnienie i bezrobocie w Polsce*, Red. M. Bukowski, Instytut Badań Strukturalnych, Warszawa 2008.
- oraz dane: Eurostatu, Europejskiego Banku Centralnego, Głównego Urzędu Statystyczny.*

Streszczenie

W niniejszej pracy autor prezentuje potencjalne korzyści, wynikające ze wstąpienia Polski do strefy euro, do czego zobowiązała się zawierając traktat akcesyjny do Unii Europejskiej. Do najważniejszych korzyści zaliczyć można stabilność poziomu cen, zwiększenie wolumenu wymiany handlowej, eliminacja ryzyka kursowego, zmniejszenie kosztów transakcyjnych dla podmiotów prowadzących wymianę z zagranicą. Osiągnięcie wymienionych korzyści będzie możliwe przy spełnieniu w długim okresie kryteriów konwergencji nominalnej, jak i osiągnięciu konwergencji realnej.

POTENTIAL BENEFITS OF ADOPTING EURO IN POLAND

Summary

In this work, author presents potential benefits resulting from Poland's accession to euro area, which was committed to by concluding the accession treaty to the European Union. The most important benefits include price stability, elimination exchange rate risk, reduction of transaction costs for companies trading with foreign countries. Achieving those benefits will be possible if long-term criteria of nominal convergence are met and real convergence is achieved.